

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ile 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Abalı (Korxa) kırsal mahallesinde yeniden başlatılan kalker ocağı faaliyeti, tarihi ve doğal miras açısından son derece önemli bir alan olan Birkleyn Mağarası başta olmak üzere, çevredeki ormanlık alanlar, mera sahaları ve yerleşim yerleri üzerinde ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Söz konusu çalışma daha önce bölge halkının tepkileri ve hukuki başvuruları sonucunda 2021 yılında durdurulmuş, ancak geçtiğimiz aylarda yeniden başlatılmıştır. Mağaranın yakınında dinamitli patlatmalar yapılması; sadece doğa ve tarım alanlarını değil, Mezopotamya'nın kadim uygarlıklarından kalan kültürel değerleri de telafisi mümkün olmayan şekilde tahrip etme riski taşımaktadır.

Birkleyn Mağarası, Dicle Nehri'nin kaynağı olması ve tarihsel-mitolojik anlatılardaki yeriyle hem ekolojik hem kültürel olarak korunması gereken bir sit alanıdır. Ancak maden çalışmasına dair izinlerin Karayolları gibi ilgili olmayan kurumlardan alınmış olması, çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) ve kültürel miras koruma ilkeleri açısından ciddi kuşku doğurmaktadır.

Öte yandan, bölge halkı tarafından yapılan çok sayıda başvuru ve şikâyetin ilgili kamu kurumları tarafından işleme konulmadığı da ifade edilmektedir. Bu durum, yurttaşların anayasal haklarının ihlali anlamına geldiği gibi, çevre ve kültürel varlıkların korunması yükümlülüğünü açıkça yerine getirmeyen bir kamu pratiğine de işaret etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Söz konusu kalker ocağı faaliyeti için ÇED raporu hazırlanmış mıdır? Hazırlandıysa hangi tarihte, hangi kurum tarafından hazırlanmıştır ve kamuoyuna açıklanmış mıdır?
- 2- ÇED süreci kapsamında bölge halkının görüşlerine başvurulmuş mudur? Katılımcı toplantı düzenlenmiş midir? Düzenlendiyse hangi tarihte, hangi kurumların gözetiminde gerçekleştirilmiştir?

- 3- Mağara çevresinde patlatma yöntemiyle maden faaliyeti yürütülmesi, kaç kilometrelik bir alanda çevresel etki yaratmaktadır? Bu etkinin köy yaşamı, tarım ve hayvancılık üzerindeki etkileri konusunda bir etki analizi yapılmış mıdır?
- 4- Konuya ilişkin Bakanlığınıza yapılan şikâyet ve başvuru sayısı kaçtır? Söz konusu maden şirketine ilişkin herhangi bir denetim veya yaptırım uygulanmış mıdır?
- 5- Birkleyn Mağarası ve çevresindeki ormanlık alanların, mera sahalarının ve su kaynaklarının korunmasına yönelik olarak Bakanlığınızın bir planı ya da müdahalesi bulunmakta mıdır?